

Шевчук О.М. (Умань, Україна)

Практична підготовка студентів – майбутніх соціальних працівників

У тезах проаналізовано особливості практичної підготовки студентів – майбутніх соціальних працівників під час вивчення курсу «Практикум з соціальної роботи».

Shevchuk O. M. (Uman, Ukraine)

Practical preparation of students – future social workers

In theses are analysed the feature of practical preparation of students – future social workers during the study of course practical «Work from social work».

Нині вагомого значення набуває практичний компонент професійної підготовки соціальних працівників. Це пов'язано з тим, що практична підготовка дає можливість студентам не лише опанувати конкретні навички, але й пов'язати теорію з практикою, відчувати себе фахівцями і по-справжньому усвідомити цінності соціальної роботи.

Якісна підготовка фахівця у будь-якій галузі знання не може бути обмежена засвоєнням тільки теоретичних знань. Необхідним компонентом професійної підготовки є формування практичних умінь і навичок. Тому в організації навчального процесу у вищій школі практичні заняття є важливим і необхідним етапом підготовки майбутнього фахівця до професійної діяльності.

Найважливішою умовою у підготовці працівників соціальної сфери є наявність певних вмінь, особистісних якостей, мотивації, життєвого досвіду. Підготовка соціальних працівників включає теоретичну частину, що охоплює основи наук, широкі сфери знання, загальні методики тощо, і практичну частину, що конкретизує різні аспекти підготовки, складові основи для практики, проведення стажувань, тренінгів, вирішення реальних проблем, діяльності в конкретних ситуаціях.

Професійно-освітня програма підготовки соціальних працівників включає

як теоретичні курси, так практичну підготовку майбутніх фахівців. У ідеалі знання, отримані в теоретичному курсі навчання, доповнюються уміннями й навиками, отриманими в ході практичної діяльності, і навпаки.

Навчальний курс «Практикум з соціальної роботи» розрахований на студентів спеціальності «Соціальна робота», які обрали сферою своєї майбутньої професійної діяльності соціальну роботу в закладах та установах (агенціях), що надають безпосередню інформаційну, консультативну, психологічну, педагогічну та інші види допомоги різним категоріям клієнтів.

Метою практичної підготовки студентів під час викладання дисципліни є соціально-психологічна підготовка до безпосередньої індивідуальної взаємодії з клієнтом, формування вмій і якостей, необхідних для соціальної роботи з клієнтом, закріплення їх теоретичних знань, а також накопичення практичних умій і навиків, розвиток самостійності в ухваленні рішень, формування творчих здібностей, можливості працювати в колективі.

Основна увага під час вивчення курсу «Практикум з соціальної роботи» направлена на практичну підготовку такого фахівця, який повинен знати: структуру процесу індивідуальної роботи з клієнтом; особливості індивідуальної роботи з клієнтом за різними моделями і підходами; методику проведення індивідуального інтерв'ю з клієнтом; цінності і принципи індивідуальної роботи з клієнтом. Вміти: встановлювати та підтримувати контакт з клієнтом; вивчати особистість клієнта, його психічний стан; вислуховувати клієнта, вести бесіду; формулювати запит клієнта; аналізувати проблему (індивідуальний випадок) клієнта; виявляти ресурси клієнта, необхідні для подолання його проблем; надавати зворотний зв'язок клієнту; інтерпретувати інформацію, отриману від клієнта і надавати клієнту власну інтерпретацію; планувати роботу з клієнтом; надавати психологічну підтримку клієнту; долати конфліктні ситуації у взаємодії з клієнтом; контролювати власну поведінку в процесі взаємодії з клієнтом; аналізувати власний професійний досвід [2, с. 3].

Одним із дискусійних питань соціальної роботи, є питання про принципи

і форми навчання фахівців у сфері соціальної роботи. Найвиразніше виявляються дві тенденції: перша – студент отримує знання від викладача, який потім контролює процес засвоєння цих знань; друга – студент стає учасником організації і здійснення процесу навчання. У цьому випадку важливо виробити вміння самостійно аналізувати, творчо підходити до об'єднання теоретичних і практичних завдань. Ця тенденція найбільш перспективна, оскільки вона орієнтована на активізацію пізнавальної та соціальної активності студентів. Вона дозволяє оптимізувати взаємодію викладачів і студентів, наблизити навчання до життя [1, с. 151–155].

У процесі проходження курсу «Практикум з соціальної роботи» студенти беруть участь у тренінгу професійних якостей соціального працівника, у проведенні повного циклу роботи із клієнтом (клієнтами) соціальної агенції, отримують досвід індивідуальної і групової роботи з клієнтами, роботи із супервізором та групового обговорення проблем практичної роботи. Під час виконання навчальних завдань студенти взаємодіють із викладачем-супервізором [2, с. 3]. Таким чином, «Практикум з соціальної роботи» вносить певний вклад у вирішення проблеми впровадження активних методів навчання в процес підготовки соціальних працівників у вищій школі.

Отже, під час практичної підготовки студенти отримують досвід майбутньої професійної діяльності, набувають практичних умінь і навиків, удосконалюють особисті професійні якості фахівця. Від успіху реалізації даного етапу навчання залежить якість професійного становлення майбутнього фахівця.

Література // Литература // References

1. Морозов Е. А. К вопросу о практической подготовке специалистов по социальной работе / Е. А. Морозов // Вестник ТГПУ. – 2011. – Выпуск 4 (106). – С. 151–155.
2. Практикум з соціальної роботи / уклад. В. П. Лютий. – Київ, 2003. – 43 с.